

STORTINGET

Representantforslag 130 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum, Bjørn Arild Gram og Bent-Joacim Bentzen

Dokument 8:130 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum, Bjørn Arild Gram og Bent-Joacim Bentzen om Svalbard

Til Stortinget

Bakgrunn

Svalbard er en integrert del av kongeriket Norge. Norsk suverenitetshevdelse og et stabilt norsk lokalsamfunn i Longyearbyen er grunnlaget for trygghet og beredskap i nordområdene. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er betydelig skjerpet de siste årene. Samtidig har klimaendringer, avviklingen av kulldriften på Svalbard og endringer i befolkningssammensetningen skapt nye utfordringer for samfunnsutviklingen i øysamfunnet.

Den viktigste beredskapen på Svalbard er et velfungerende norsk familiesamfunn med bærekraftige tjenester og stabil bosetting. Det er behov for en oppdatert Svalbard-politikk som følger opp målsettingene fra Svalbardmeldingen (Meld. St. 26 (2023–2024)), men som tar inn over seg og fanger opp de endringene som har skjedd siden meldingen ble lagt frem. Det handler om å i større grad legge til rette for ny vekst, økt nasjonal kontroll og en styrket samfunnsstruktur.

Utviklingen på Svalbard må skje i nært samarbeid mellom staten og Longyearbyen lokalstyre, som har en avgjørende rolle i å sikre et stabilt lokalsamfunn. For å sikre norsk tilstedeværelse og beredskap også i fremtiden må staten ta et tydeligere, mer langsiktig ansvar.

Målet må være å fornye Svalbard på en måte som bygger på øygruppas historie, og som er fremtidsrettet og bærekraftig. Dette innebærer en kraftig politisk prioritering av Svalbard med effektive tiltak.

Økt innbyggertall

Det er i dag om lag 2 500 innbyggere i Longyearbyen (og Ny-Ålesund). Andelen norske innbyggere er i dag om lag 65 prosent. Det bør være et mål å øke innbyggertallet med 500 frem til 2030, fortrinnsvis med norske innbyggere.

Dette vil kreve flere arbeidsplasser på Svalbard. Eksempler på dette er statlige arbeidsplasser som flyttes til Svalbard. Flere arbeidsplasser i Kongsberg Satellite Services (KSAT) flyttes til Svalbard. Det skal etter forslagsstillernes mening være et mål å utvikle industri på Svalbard for eksempel knyttet til mineralutvinning, fiskemottak eller annen privat næringsvirksomhet. Dette vil også kreve et løft for oppgradering og utbygging av boliger.

På kort sikt vil mye av økningen i innbyggertall måtte komme gjennom arbeid med utbygging og fornying av infrastruktur.

I dag er vanlig botid for nordmenn på Svalbard 3,6 år (median). Det bør være et mål å øke denne betydelig. Dette vil gjøre samfunnet mer robust og bidra til et bedre lokalmiljø blant annet gjennom økt deltakelse i frivillighet og politikk.

Konkrete tiltak:

- øke innbyggertallet med 500 personer (+20 prosent)
- øke gjennomsnittlig botid
- øke antallet arbeidsplasser
- bygge flere boliger

- tilrettelegge for flere arbeidsplasser utenom turisme og forskning
- vurdere oppstart av mineralvirksomhet herunder kulldrift på Svalbard

Redusere bo- og levekostnader på Svalbard

Svalbard har i dag gunstige skatte- og avgiftsreguleringer. Likevel gjør høye kostnader til bolig, vann, avløp, strøm, fjernvarme, mat og transport at Svalbard er et høykostsamfunn. Reduserte levekostnader vil kunne bidra positivt til økt botid.

Konkrete tiltak:

- innføre Norgespris på strøm og fjernvarme til erstatning for Svalbardpris
- gi rett til nedskrivning av studielån på Svalbard på samme vilkår som i Finnmark
- bruke Store Norske som et boligpolitisk tiltak for å bygge og leie ut rimeligere boliger
- innføre beboerrabatt på flyreiser til og fra Svalbard
- subsidiere frakt av matvarer og andre varer for å holde prisene nede og gå gjennom måten Bring/Posten bruker sitt fraktmonopol på
- redusere utgifter til vann, avløp, strøm, fjernvarme og renovasjon ned til nivåer som på fastlandet
- regulere leiemarkedet for bolig og bruke statlige aktører for å hindre at prisene blir for høye

Fornye infrastrukturen på Svalbard

Mye av infrastrukturen på Svalbard er gammel og i dårlig stand. Forslagstillerne vil gjennomføre et tiårsprogram for fornying av infrastrukturen på Svalbard, noe som betyr store investeringer.

Konkrete tiltak:

- oppgradere flyplassen
- utbedre vegnettet for å tåle dagens klima
- fornye vann og avløp slik at det er dimensjonert for dagens aktivitet og dagens krav blant annet til drikkevann
- skalere opp energiproduksjonen for å gi rom for ny næringsaktivitet

Styrke beredskapen på Svalbard

Den viktigste beredskapen er et stabilt og velfungerende hverdagsliv på Svalbard. I tillegg må helt grunnleggende beredskap styrkes.

Konkrete tiltak:

- styrke forsyningssikkerheten for mat og strøm, blant annet gjennom innføring av beredskapslager
- øke PSTs og politiets tilstedeværelse kraftig
- øke sikkerheten rundt anlegg som KSAT og Svalbard globale frøhvelv betydelig
- øke den militære tilstedeværelsen i havområdene rundt Svalbard

Styrke lokalsamfunnet og fokusere på Svalbard i nasjonal politikk

Et levende og stabilt lokalsamfunn er en forutsetning for å gjøre det attraktivt å bo på Svalbard. Det skjer mye bra i dag, men en for rask rotasjon på innbyggerne kan utfordre dette. Lokalstyrets rolle er helt avgjørende for hverdagen til folk på Svalbard. Lokalstyret må styrkes både for å kunne løse oppgaver på Svalbard og for å være en partner for statlige myndigheter. Et velfungerende lokalsamfunn er det viktigste tiltaket for å sikre beredskap og sikkerhet på Svalbard.

Konkrete tiltak:

- Varigheten av statlige ansettelser på Svalbard må utvides slik at flere innbyggere blir boende lenger.
- utvide tilbudet for videregående opplæring på Svalbard
- Regjeringen må ha en egen Svalbardminister for å hindre ansvarspulverisering i Svalbardpolitikken. Justis- og beredskapsministeren blir Justis-, beredskaps- og Svalbardminister.
- tilføre Lokalstyret og Sysselmeisteren flere ressurser
- sikre lokal representasjon i styret for Store Norske
- utforme en rullerende tiårsplan for Svalbard, for å følge opp den til enhver tid gjeldende Svalbardmelding, noe som kan gi forutsigbarhet for innsatsen på Svalbard

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027 legge frem en oppdatert plan for Svalbard, som skal legge opp til økt innbyggertall, reduserte bo- og levekostnader, fornying av infrastrukturen, styrket beredskap og et sterkere lokalsamfunn.

25. februar 2026

